

Kismamák munkaerő-piaci esélyeinek javítása

A Kismamablog.hu és a Gazdagmami.hu olvasói körében végzett felmérések eredményei alapján írta: Vida Ágnes

A probléma

Amikor egy nő várandós lesz, majd elmegy szülni, úgy tervezi, hogy a GYED vagy a GYES lejártával visszatér majd a munkahelyére. Mindössze a nők 7%-a gondolja úgy, hogy szeretne végleg otthonmaradni háztartásbeliként. Ennek ellenére, a nők közel felének nem sikerül a visszatérés az eredeti munkahelyére, és az ezt követő munkahelykeresés gyakran 2-3 évig is eltart.

A Kismamablog és a Gazdagmami.hu azért indított felmérést a kismamák körében, mert szeretnénk volna megtudni, hogy vajon tényleg ekkora-e azoknak az aránya, akik a GYES-ről visszatérve munkakeresésre kényszerülnek, valamint, hogyan oldják meg ezt a nehéz helyzetet a családok, milyen megoldásokat találnak, illetve találnak-e egyáltalán megfelelő megoldásokat.

Nem tudnak visszamenni A felmérésre adott válaszok összecsengenek a korábbi hasonló kutatások adataival. Az 1600 kismama részvételével zajlott felmérés eredménye szerint az anyák 47%-a már a GYED-GYES ideje alatt tudomást szerez róla, hogy nem tud visszamenni eredeti munkahelyére. Az anyák 34%-ának idő közben megszűnt a helye, illetve leépítések vannak a cégnél, és 13% azoknak az aránya, akiknek végleg megszűnt a munkahelye a várandósság és a gyermeknevelés éve alatt (megszűnt a cég, vagy lejárt a szerződésük).

Az anyák kevesebb, mint fele (49%) mondta azt, hogy biztos benne, hogy az eredeti munkahelyére tud visszatérni a GYED/GYES lejárta után is.

Az anyák többsége tudatos családtervező: pontosan tudják mikor szeretnének visszamenni dolgozni, hogyan tervezik az életüket a következő években. A tudatos családtervezés elsősorban anyagi szempontból fontos a családok számára: 57%-uk tervezi a munkába való visszatérését elsősorban anyagi szempontok alapján.

A testvérek születését is befolyásolják az anya karriertervei. Az anyák 11%-a még az első gyermek utáni GYES lejárta előtt tervezi a következő baba születését, sokkal magasabb azonban azoknak a száma (44%), akik az első gyermek 2 éves kora után először visszatérnek munkahelyükre és csak újabb pár év elteltével vállalnak újabb gyermeket. A további gyermekeket tervező anyák 24%-a tudta pontosan meghatározni azt az időpontot, amikor már mindenképpen szeretne visszamenni dolgozni.

A 3 vagy többgyermekes anyák 11,5%-a nyilatkozott úgy, hogy a GYES után még a főállású anyaság lehetőségét is igénybe szeretné venni, annak ellenére, hogy számukra még nehezebb az elhelyezkedés, mint az egy vagy kétgyermekes anyáknak.

2 vagy 3 éves korban? A résztvevők 57%-a anyagi szempontok miatt szeretne minél hamarabb visszamenni dolgozni, ők már a GYED lejártával visszatérnének a munka világába. Az anyák többsége, 63,5%-a nyilatkozta, hogy a GYED lejártával, 36,5% pedig, hogy a GYES végeztével menne vissza.

A visszatérés időpontja azonban nem csak anyagi kérdés: a megkérdezettek 43%-a elsősorban a gyermek igényeit veszi figyelembe, a visszatéréskor. Többségük (93,5%) azt mondja, hogy a gyermeknek 3 éves koráig otthon a helye, míg 6,5%-uk már 2 éves korában közösségbe adná a gyermeket, ha azt igényli.

Munkalehetőségek és esélyek

Otthonról dolgozni Az anyák többsége (58%) már a gyermekekkel otthon töltött évek alatt keres valamilyen munkát anyagi gondjaik enyhítésére. Ez nemcsak az átmeneti anyagi gondokra jelenthet megoldást, hanem arra a munkáltatók részéről felmerülő előítéletre is, mely szerint a kismamák az otthon töltött évek alatt kiesnek a gyakorlatból, ezért hónapokig is eltarthat, mire újra beszoknak a munka világába. Ha ugyanis az anyáknak lehetőségük nyílik az otthon töltött évek alatt is munkatevékenységet végezni, így megmarad a szakmai tudás, tapasztalat és gyakorlat – könnyebb lesz a hagyományos munkaidőre való visszaállás.

Az anyák 29% egyáltalán nem gondolkodik kiegészítő jövedelemben a GYES ideje alatt.

A felmérésben résztvevő kismamák 14%-a jelenleg is végez távmunkát.

Milyen munkát keresnek? A kismamák általában 3 területen keresnek otthonról végezhető munkát: adminisztratív feladatok, szellemi munka (fordítás, cikkírás, grafikai munka stb.), illetve bedolgozás (varrás, kézimunka, ragasztás, borítékolás stb.). Ehhez képest a távmunka ajánlatok többsége értékesítési típusú vagy üzletépítéssel összefüggő munka. Néhány olyan szakterület van, ahol gyakran kínálnak távmunkában végezhető munkát, ilyen például az informatika területe.

Mindent megpróbálnak Mivel nagy a kínálat a különféle értékesítési, ügynöki munkák terén, ezért az anyák egy része ezeket is kipróbálja. A Gazdagmami.hu oldalon készített felmérésben a nyilatkozók 92%-a mondta, hogy a GYES ideje alatt próbálkozott ilyen lehetőségekkel,

azonban csupán mintegy 8%-uk mondta azt, hogy elégedett volt a lehetőséggel és szívesen ajánlaná másoknak is.

Az ügynöki, illetve termékértékesítői munkákkal kapcsolatban leggyakrabban említett kifogások, hogy ezek a munkák valójában nem is távmunkák a szó szoros értelmében, személyesen kell képzésekre járni, megbeszélésekre elmenni. Kevés az olyan ajánlatok száma, amelyek valóban javarészt interneten végezhető munkát takarnak.

Ennek ellenére sok anyuka próbálkozik a különféle termékértékesítői munkalehetőségekkel. A Gazdagmami.hu-n a felmérésben résztvevők elmondták az ideális munkakörülményekkel kapcsolatos alap elvárásaikat. Fontosnak tartják, hogy a termék, amelyet kínálnak jó minőségű legyen, amelyben ők maguk is megbíznak, ne kelljen házalniuk, ismerősöket „beszervezniük”, valamint a munkát kötetlenül, lehetőség szerint a baba, illetve a gyermekek időbeosztásához igazítva végezhessek.

A megoldás

Milyen megoldások léteznek a kisgyermekes anyák munkaerő-piaci esélyeinek javítására?

Átképzés Nagyon nehéz megmondani, hogy az állandóan változó piaci körülmények között milyen képzésben érdemes részt venni ahhoz, hogy utána jó eséllyel induljunk a munkaerőpiacon. Amiben a résztvevők egyhangúan egyetértettek, hogy a nyelvtudás megszerzése kulcsfontosságú lenne, azonban -elsősorban vidéken- nem tudják megoldani a személyes részvételt, a gyermekfelügyeletet, az oktatásra járást, ezért -bár fontosnak tartják a nyelvtanulást, a szakmai ismeretek fejlesztését- nem kezdenek bele a tanulásba, amíg a gyermekek nem kezdik meg az óvodát.

Távmunka, részmunkaidő A távmunka és a részmunkaidős állás egyaránt jó megoldás lenne arra, hogy az anya

- ne essen ki a munkaerőpiacról a babázás évei alatt
- frissen tartsa szakmai ismereteit
- ne kelljen bölcsődébe adnia gyermekét, ha még nem érett meg rá
- a gyermekvállalás ne jelentse automatikusan azt, hogy a család rossz anyagi körülmények közé kerül

Önálló vállalkozás indítása Az egyre szűkülő munkaerő-piaci lehetőségek miatt évről évre egyre több anya érdeklődik a vállalkozás-indítás iránt, azonban valós üzleti ismeretek hiányában egyelőre kevesen mernek belevágni, holott ez a megoldás valós alternatívát jelenthetne a kisgyermekes anyák anyagi helyzetének javítására.

Ez az a terület, amivel szemben a hiányos ismeretek miatt előítéletekkel viseltetnek az anyák. A következő okok tartják őket vissza a saját vállalkozás indításától:

- félelem a bizonytalan jövedelemtől
- indulótőke hiánya
- a vállalkozásindítással kapcsolatos jogi, adózási ismeretek hiánya
- az induláshoz szükséges tudás és piaci ismeretek hiánya
- önbizalom hiánya
- a vállalkozásokkal kapcsolatos előítéletek

Szívesen vállalkoznának

A Kismamablog és a Gazdagmami.hu közös felmérése kimutatta, hogy a munkaerőpiacon bizonytalan helyzetben levő anyák 42%-a szívesen kezdene saját vállalkozásba, azonban az érdeklődők tartanak a vállalkozói életformával járó bizonytalanságtól.

A kényszervállalkozó nem „igazi” vállalkozó Ennek oka az alkalmazotti és a vállalkozói gondolkodásmód közötti jelentős különbségekben keresendő. Manapság -helytelenül- azokat is vállalkozónak tekintjük, akik kényszervállalkozóként alkalmazotti vagy alvállalkozói feladatokat látnak el, azaz: megrendelésre dolgoznak egy vagy több nagyobb cég alvállalkozójaként. Ezeknek a cégeknek a bevételei nagyban függenek az őket alkalmazó cégek bevételeitől, fizetési hajlandóságától, piaci helyzetétől.

Marketingtudás és értékesítési stratégia híján az ilyen helyzetben levő cégek a megrendelőik elvesztése vagy fizetéseképtelensége esetén könnyen bevételek nélkül maradhatnak.

Mivel a hazai kisvállalkozások javarészét ilyen multinacionális cégektől vagy középállalatoktól függő cégek alkotják, ezért az üzleti világban kevésbé jártas vállalkozás iránt érdeklődők könnyen azt a következtetést vonhatják le, hogy a vállalkozásból származó bevételek nem kiszámíthatóak.

A vállalkozás = bizonytalanság? A vállalkozás azonban egyáltalán nem egyenlő a bizonytalansággal. Megfelelően előkészített, előzetesen átgondolt és megtervezett piaci stratégiával és marketinggel ugyanis olyan vállalkozást lehet létrehozni, amely a változó gazdasági környezetben is kiszámítható és tervezhető bevételeket hoz.

A GYES lehetőség A kismamák számára jó lehetőség a GYED/GYES időszaka, hiszen már ezalatt megkezdhetik az ismerkedést a vállalkozás-alapítás és irányítási ismeretekkel, valamint a piackutatás és a tervezést, így mire visszatérnének a munkahelyükre, el tudják indítani vállalkozásukat.

A Gazdagmami.hu olvasóinak 26%-a férjével vagy más családtagjaival közös vállalkozást hozott létre, további 12% pedig a már korábban meglévő családi vállalkozásba szeretne visszatérni a GYES után, itt szeretne magának olyan munkalehetőséget teremteni, amely megtermeli az ő bérét.

A résztvevők 62%-a saját korábbi munkahelyét váltaná ki vállalkozással, miközben a férje-élettársa továbbra is alkalmazott maradna, azonban nem zárnák ki annak a lehetőségét sem, hogy a későbbiekben mindketten csak a saját cégben dolgozzanak majd.

Erre a megoldásra a törvény is jó lehetőséget teremt, hiszen az anyák már a GYES ideje alatt vállalkozhatnak, tehát 1 évük van arra, hogy kipróbálják a vállalkozás nyújtotta lehetőségeket, és felmérjék, képesek lesznek-e magukat ebből eltartani.

De nekem nincs miből... A kezdőtőke hiánya az egyik legerősebb visszatartóerő: az anyák közel 70%-a gondolja azt, hogy képtelen annyi pénzt előteremteni, ami egy vállalkozás indításához szükséges. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy szinte minimális befektetéssel sem lehetetlen vállalkozást indítani, ha a hagyományos út helyett olcsó, javarészt digitális, internetes eszközökkel támogatjuk a cég működését. Egy webboltot például egy hagyományos üzlet indulási költségének töredékéből létrehozhatunk és nagy előny, hogy csak annyi árut kell beszerezniünk illetve előállítanunk, amennyire valóban szükség van.

A falvakban, kisvárosokban élők számára különösen jó lehetőség lehet, ha szaktudásukat internetes tanfolyam keretében osztják meg másokkal, így elkerülhető a terembérlettel együtt járó plusz költség és a felesleges utazgatás is.

Bármilyen területen működő hagyományos vállalkozást is kiválóan lehet reklámozni költséghatékony internetes eszközökkel, és az ingadozó helyi bevételeket ki lehet egészíteni internetes szolgáltatásokból, oktatásokból származó állandó bevételekkel.

Mit vállalkozzak? A második leggyakrabban említett bizonytalansági faktor a vállalkozás témája. Korábbi tapasztalatok hiányában a vállalkozás-indítás iránt érdeklődők nem tudják eldönteni, milyen szolgáltatást vagy terméket értékesítsenek. Ezt a fajta bizonytalanságot táplálja az a hibás feltevés is, mely szerint a jó vállalkozás alapja a kiváló minőségű termék, azaz, hogy a vásárlók számát, a bevételeket és a cég sikerét javarészt az határozza meg, milyen jó a termék.

A termék minősége valóban nagyon fontos, azonban a sikeres vállalkozók többsége tudja és vallja, hogy a cég sikerének legfőbb befolyásolója nem ez, hanem az indulás előtti alapos piackutatás, valamint a tudatosan tervezett és végrehajtott értékesítési és marketingstratégia.

A piaci igények felmérése és a piackutatás nélkül elindulni valóban nagyon rizikóval jár, ezért mielőtt bármibe belevágnánk érdemes alaposan megvizsgálni a piaci trendeket, valamint találnunk egy rés piacot, egy adott ügyféligényt/szükségletet, amelyre szinte konkurencia nélkül nyújthatunk megoldást.

Kapok segítséget? A vállalkozásindítással kapcsolatos alapvető kérdésekkel és a kismamák munkaerőpiaci-lehetőségeivel foglalkozó Gazdagmami.hu olvasói szerint egyáltalán nem utopisztikus ötlet az anyák számára az önállósodást javasolni. Az oldal több olyan sikeres vállalkozást is bemutat, amelyet egy vagy többgyermekes anyák alapítottak a GYED/GYES ideje alatt. Ezek között boltot, kézműves műhelyt éppúgy találunk, mint internetes kezdeményezéseket.